

آیا سفر پمپئو به اسرائیل بحث الحاق اراضی جدید را در اسرائیل و واشنگتن تغییر داده است

به قلم دیوید ماکوفسکی (/fa/experts/dywyd-makwfsky-0/)

۲۰ مه ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/did-pompeos-visit-shift-annexation-debate-israel-and-washington

العربية (/policy-analysis/hl-ghywrt-zyart-bwmbw-nsar-nqash-aldm-fy-asrayyl-wwashntn/)

درباره نویسنده

دیوید ماکوفسکی (/fa/experts/dywyd-makwfsky-0/)

تحلیل کوتاه

دولت ترامپ تلویحاً نشان داده که خود را به برنامه زمانی پرستاب نتانیاهاو برای الحاق اراضی کرانه باختری در اول تابستان مقید نخواهد کرد. مضاف بر اینکه بسیاری از عوامل داخلی و خارجی ممکن است موجب تأخیر نخست‌وزیر اسرائیل در اجرای طرح یا مانع آن شوند.

در ۱۸ ماه می پس از دوره ۵۰۷ روزه فعالیت کابینه انتقالی و به دنبال برگزاری سه انتخابات پارلمانی بی‌نتیجه و وزرای کابینه جدید اسرائیل سوگند یاد کردند. طبق توافق بنیامین نتانیاهاو نخست‌وزیر اسرائیل و بنی گانتس وزیر دفاع جدید این کشور در مذاکرات تشکیل ائتلاف دولت جدید امکان دارد قطعنامه اعمال حاکمیت اسرائیل بر بخش‌هایی از کرانه باختری رود اردن پیش از اول ماه جولای به کابینه تسلیم شود. به شرطی که دولت «توافق کامل» ایالات متحده آمریکا را برای این اقدام کسب کند «آرای مشورتی بین‌المللی» را اجرا نماید و «حفظ پیمان‌های صلح موجود میان اعراب و اسرائیل» را تضمین کند. هرچند به نظر می‌رسد که دیدگاه‌های داخلی واشنگتن و اورشلیم درباره این مسئله هنوز کاملاً شکل نگرفته. ممکن است سفر مایک پمپئو به اسرائیل در تاریخ ۱۳ می سرخ‌هایی به دست دهد.

اشارات محتاطانه پمپئو

یکی از اهداف اصلی پمپئو در سفر به اورشلیم علاوه بر مسئله الحاق اراضی جدید طرح نگرانی‌های ایالات متحده نسبت به این نکته بود که چارچوب نظارتی اسرائیل درباره همکاری بخش فنی خصوصی این کشور با چین به اندازه کافی سختگیرانه عمل نمی‌کند و اسرائیل باید بیشتر مراقب باشد تا پکن خود را وارد پروژه‌های زیرساختی اسرائیل نکند (از آن جمله در قرارداد قریب‌الانقضاد تأسیسات نمک‌زدایی از آب). یکی دیگر از اهداف پمپئو پاسخ به نگرانی‌های اسرائیل درباره ایران بود. از جمله درباره سرعت غنی‌سازی اورانیوم ایران نقش خطرناکش در سوریه و حمله سایبری اخیرش به تأسیسات آب اسرائیل (گمانه‌زنی‌ها حاکی است که اورشلیم قبل از حمله سایبری انتقام‌جویانه نهم ماه می به یکی از بنادر مهم ایران با پمپئو مشورت کرده بود).

پمپئو در عین حال می‌خواست نبض گانتس و گابی اشکنازی وزیر خارجه جدید اسرائیل را درباره الحاق اراضی جدید کرانه باختری نیز بگیرد.

زیرا این دو نظری متفاوت با نتانیاهو دارند. پیش از این پمپئو درباره چنین مسائلی تنها با نتانیاهو طرف بود اما این بار با دو رهبر یادشده نیز خصوصی ملاقات کرد.

تاکنون واشنگتن درباره جزئیات الحاق محافظه کارانه عمل کرده و تاریخ تعیین شده از سوی اسرائیل برای اول ماه جولای را صراحتاً تأیید نکرده است. همزمان با سفر پمپئو یک مقام کاخ سفید به طور ضمنی گفت که این تاریخ برای ایالات متحده «وحی منزل» نیست و مصاحبه های اخیر وزیر خارجه نشان از این داشت که اسرائیل باید محتاط باشد و برای این ضرب الاجل عجله به خرج ندهد. رویکرد کلی دولت آمریکا پرهیز از اتخاذ موضع علناً متضاد با اسرائیل و در عین حال تأکید بر این بوده است که اورشلیم باید در این مورد به دقت عمل کند. یک مقام ارشد رسمی آمریکایی نیز پس از سفر پمپئو به طور ضمنی گفت: «[اسرائیل] دولتی ائتلافی و چندلایه دارد و گمان می کنم مدتی طول بکشد تا این لایه ها درباره راهکارهای پیش رویشان به فصل مشترکی برسند»

فعلاً به نظر می رسد که سفر پمپئو جناح گانتس-اشکنازی را تقویت کرده است. هرچند نتانیاهو قادر است آرای کافی در مجلس به دست آورد تا بدون این شرکای ائتلافی مسئله الحاق اراضی را پیش ببرد. مقامات آمریکایی به طور خصوصی گفته اند که واشنگتن مایل است تأیید جناح های گسترده تر اسرائیلی را که محدود به پایگاه نتانیاهو نباشند به دست آورد و حمایت گانتس و اشکنازی در این میان اهمیت دارد.

یکی از نگرانی هایی که این دو وزیر اسرائیلی علناً ابراز کرده اند واکنش بالقوه کشورهای عرب به الحاق اراضی است. مقامات آمریکایی به شکل خصوصی از اینکه واشنگتن بتواند واکنش منفی اردن و دیگر بازیگران منطقه را به خوبی تعدیل کند ابراز تردید می کنند و سؤال اینجاست که آیا سفر پمپئو در تعدیل انتظارات اسرائیل در آن جبهه مؤثر بوده یا خیر.

مسئله دیگر اتفاق نظر بازیگران اصلی دولت ترامپ است. آنان بر سر اعلان حمایت از اسرائیل توافق دارند. حمایتی که به خصوص امسال که سال انتخابات آمریکا است اهمیت حیاتی دارد اما نظر آنان درباره مسئله الحاق اراضی با هم یکی نیست. جرد کوشنر مشاور ارشد کاخ سفید این مسئله را صرفاً ابزاری می بیند برای وادار کردن فلسطینی ها به ارائه پیشنهادهای متقابل و در نتیجه ممانعت از الحاق یکجانبه و قریب الوقوع اراضی و نهایتاً مذاکره تحت لوای طرح صلح ترامپ. برخی ناظران می گویند پمپئو مراقب بوده تا هم راستای رویکرد کوشنر قرار نگیرد. ولی دیوید فریدمن سفیر ایالات متحده در اسرائیل اساساً طرفدار جنبش شهرک سازی است از آن حمایت می کند و خواستار جلو افتادن کل فرآیند الحاق شده است. فریدمن کمی پیش از سفر پمپئو در مصاحبه با روزنامه *اسرائیل هابوم* (اسرائیل امروز) ابراز امیدواری کرد که این امر ظرف چند هفته محقق شود. مشهور است که او احتمال تشکیل کشور فلسطین را هرگز جدی نگرفته و آن را در بهترین حالت هدفی بسیار بعید توصیف می کند.

عوامل تشکیل دهنده طرز فکر نتانیاهو

چندین سرخ حاکی از آن است که نتانیاهو احتمالاً قصد ندارد مطابق طرح ترامپ (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/continuity-vs.-overreach-in-the-trump-peace-plan-part-1-borders-and-jerusal>) فوراً سی درصد تخمینی کرانه باختری را الحاق کند و مناقشه اصلی بر سر این است که یا کل مسئله را به تعویق بیندازد یا دامنه اراضی الحاقی را کوچکتر کند.

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/israels-rush-to-apply-sovereignty-in-the-west-bank-timing-and-potential-con>) که احتمالاً شامل همه یا برخی از بلوک های یهودی نشین شود که عمدتاً در مجاورت مناطق شهری اسرائیل قرار دارند. اولین سرخ شگرد قدیمی نتانیاهو است: مسئله را در مقیاسی وسیع طرح می کند زیرا مناسب تر می بیند کاری را از موضع حداکثری شروع کند سپس واکنش ها را بسنجد و در طول مسیر و چانه زنی های متعاقب تخفیف یا امتیاز بدهد. از این منظر فشار او برای اعمال کامل قدرت در ماه جولای شاید صرفاً شگردی برای مذاکره باشد.

سرخ دوم این است: او حزب «یامینا» را که مدافع شهرک سازی است در ائتلاف خود نگنجانده. هرچند خصومت دیرینه او با رهبری حزب بر کسی پوشیده نیست شاید با کنار گذاشتن این حزب از ائتلاف خواسته قدرت مانور خود را در الحاق محدود نکند. طرفه آن است که اگر حزب یامینا را که منتقد علنی او در جناح راست است همراه خود داشت می توانست با طرف های داخلی و خارجی که خواستار امتیازدهی بر سر این مسئله هستند کنار بیاید.

سرخ سوم این است که نتانیاهو در سخنانی که این هفته و پس از ادای سوگند ایراد کرد از چندین مسئله دیگر به عنوان اولویت های اصلی مقدم بر موضوع الحاق نام برد: مبارزه با موج پیش بینی شده و جدید کووید-۱۹، مقابله با تبعات اقتصادی عمیق ناشی از همه گیری مواجهه با چالش ها از سوی ایران و طرح این احتمال که دادگاه کیفری بین المللی تحقیقات درباره اسرائیل

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/state-of-jurisdiction-the-international-criminal-court-and-the-situation-in>) را آغاز خواهد کرد. نتانیاهو الحاق اراضی کرانه باختری را در مرتبه پنجم اولویت و پس از تمام موارد فوق قرار داد و

ان را «ترجیحی شخصی» توصیف کرد.

چهارمین سرخ اینکه تحقیقات دادگاه کیفری بین‌المللی ممکن است بر محاسبات نتانیاهاو از مسئله الحاق تأثیر بگذارد در هفته‌های آتی سه قاضی بین‌المللی قرار است در مورد صلاحیت قضایی دادگاه کیفری بین‌المللی در انجام تحقیقات درباره اسرائیل تصمیم‌گیری کنند. احتمالی که نتانیاهاو آن را «تهدیدی استراتژیک» توصیف کرده است آیا این باعث می‌شود که او تصمیم‌گیری درباره الحاق اراضی را تا زمان اعلام حکم دادگاه بین‌المللی به تأخیر اندازد. پمپئو به نوبه خود یک روز پس از سفرش به اسرائیل علناً درباره نکته فوق نظر داد با ایده شروع تحقیقات دادگاه بین‌المللی مخالفت کرد و درباره تبعات آن هشدار داد.

پنجم اینکه نتانیاهاو معمولاً از درگیری‌های مستقیم بر سر مفاهیم با مسئولان امنیتی خود پرهیز می‌کند. مسئولانی که برای حفظ روابط نزدیک با هم‌تایان امنیتی عرب خود طرفدار رویکردی عملگرایانه درباره الحاق هستند در اوایل ماه آوریل بیش از ۲۰۰ ژنرال بازنشسته اسرائیلی در نامه‌ای مشترک عواملی را برشمردند که اسرائیل باید در تصمیم‌گیری خود لحاظ کند. از جمله آینده پیمان صلح اسرائیل-اردن خطر ناآرامی در کرانه باختری توقف بالقوه همکاری تشکیلات خودگردان فلسطینی با اسرائیل و حتی احتمال سقوط تشکیلات خودگردان فلسطینی. عاموس گیلعد از چهره‌های مطرح دفاعی اسرائیل نیز در مقاله‌ای که اخیراً در روزنامه *یدیعوت* *آخرونوت* (آخرین اخبار) منتشر ساخت بر این نگرانی‌ها تأکید کرد و گفت الحاق اراضی منافع اندک و مضرات بسیار دارد. ملک عبدالله پادشاه اردن نیز هفته گذشته در مصاحبه با *اشپیگل* گفت که هرگونه اقدام در این باره موجب بروز «درگیری گسترده» با امان می‌شود. او هشدارهای قبلی عمر الرزاز نخست‌وزیر اردن را تکرار کرد. هشدارهایی مبنی بر اینکه الحاق اراضی کرانه باختری به دست اسرائیل امکان دارد منجر به توقف پیمان صلح شود.

ششم نتانیاهاو به‌خوبی مطلع است که اروپا بزرگ‌ترین شریک تجاری اسرائیل به‌شدت منتقد ایده الحاق بوده است. معلوم نیست که در صورت تحقق الحاق اراضی اتحادیه اروپا بتواند به اجماع لازم برای تحریم‌های چندجانبه علیه اسرائیل دست یابد. زیرا برخی کشورهای اروپای شرقی عضو در بیشتر مسائل از اسرائیل حمایت می‌کنند. اما مخالفت انفرادی برخی کشورها ممکن است اثراتی فراتر از مناسبات دوجانبه در پی داشته باشد. به عنوان مثال برنامه «افق ۲۰۲۰» اتحادیه اروپا همکاری فنی با جامعه علمی اسرائیل و سرمایه‌گذاری‌هایی به ارزش صدها میلیون‌ها یورو را ترغیب کرده است. اما به‌زودی برنامه «افق اروپا» جایگزین این برنامه می‌شود که کشورهای خارجی را ملزم به اجماع حمایت اتحادیه اروپا برای پذیرش در این برنامه می‌کند.

علی‌رغم همه اینها برخی ناظران می‌گویند که این احتمالاً آخرین دوره نتانیاهاو در سمت نخست‌وزیری است و او به موجب توافق با گانتس بر سر نخست‌وزیری نوبتی در نوامبر ۲۰۲۱ قدرت را به گانتس واگذار می‌کند. بنابراین نتانیاهاو می‌داند که اصرار بر انجام هر چه زودتر روند الحاق اراضی آخرین فرصت او برای به جا گذاشتن میراث سیاسی‌اش است. به‌ویژه اگر جو بایدن که با این ایده مخالف است جایگزین ترامپ شود. به عبارت دیگر منافع اضطراری سیاسی می‌تواند هم ترامپ و هم نتانیاهاو را به تعجیل در پیشبرد مسئله وادارد. حتی به بهای پیامدهای منفی در سیاست‌گذاری.

نتیجه‌گیری

پمپئو طی اظهار نظر درباره مسئله الحاق اراضی در جریان سفر هفته گذشته خود آن را یکسره به تصمیم اسرائیل واگذار کرد. فرمولی که بر مبنای حساسیت‌های فصل انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده شکل گرفته است. اما طبق شواهد او به مسئولان اسرائیلی گفت واشنگتن به برنامه زمانی اول جولای مقید نخواهد بود. علاوه بر این هیچ یک از بازیگران بین‌المللی تاکنون منافع سیاسی اسرائیل را در این اقدام یکجانبه برنشمرده‌اند. اما چندین دولت درباره مضرات آن اظهار نظر کرده‌اند. بنابراین با آنکه نمی‌توان اقدام نتانیاهاو برای پیشبرد این امر را رد کرد. جا دارد پرسیم آیا این رهبر مخاطره‌پرهیز از موضع خود در پیشنهاد الحاق اراضی تغییر جهت ناگهانی خواهد داد و عقب‌نشینی خواهد کرد یا نه. پاسخ این پرسش شاید به نحوه شکل‌گیری فضای سیاسی داخلی و بین‌المللی در هفته‌های آینده بستگی داشته باشد.

دیوید ماکوفسکی هموند ممتاز زیگلر در *انستیتو واشنگتن و تهیه‌کننده پادکست «دسین پوینتس»*

(<https://shows.acast.com/decision-points/>) است. او با دنیس راس مشترکاً کتاب «قوی باش و باشاهمت: چگونه مهم‌ترین رهبران اسرائیل سرنوشت آن را شکل دادند» ([https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/be-strong-and-of-](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/be-strong-and-of-good-courage-how-israels-most-important-leaders-shaped-its)) را تألیف کرده است.

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ ۱۱

Farzin Nadimi

[\(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology\)](#)

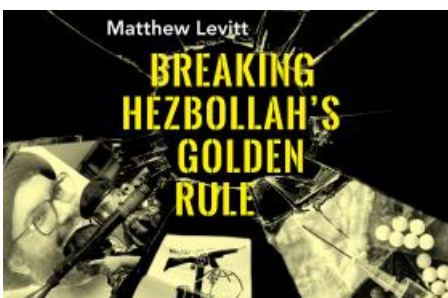
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲ ۱۱

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲ ۹

Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/fraynd-slh/\)](#) فرایند صلح

[\(fa/policy-analysis/rwabt-rb-w-asrayl/\)](#) روابط عرب و اسرائیل

[\(fa/policy-analysis/syast-amryka/\)](#) سیاست آمریکا

[\(fa/policy-analysis/flstynyha/\) فلسطينی ها](#)

[\(fa/policy-analysis/asrayyl/\) اسرائیل](#)